Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра педагогіки і психології (дошкільної та корекційної)
імені проф. Т.І.Поніманської

Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти:

матеріали ІІІ Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т.І.Поніманської

Рівне - 2020

ЗМІСТ

Demény Piroska Az olvasási-és íráskészség fejlesztése multiszenzoriális eszközzel **10**
Karlovitz János Tibor tanárok és a hallgatók életkompetenciáinak kialakítása **10**
Torgyik Judit Milyen is legyen a jövő iskolája **11**
Врочинська Л. Особливості підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами **13**
Войтович О. Профілактика емоційного вигорання спеціального педагога **15**

Горопаха Н. Методологічні засади навчання природознавства молодших школярів з вадами мовлення **18**
Горопаха Н., Бережна К. Створення в групі дітей раннього віку освітнього середовища для сенсорного виховання **20**
Горопаха Н., Бережна К. Педагогічні умови створення в закладі дошкільної освіти розвивального середовища для сенсорного виховання дітей раннього віку **22**
Горопаха Н., Білецька Б. Практичні аспекти забезпечення взаємовз'язку екологічного і трудового виховання дошкільників **24**
Горопаха Н., Гетьман І. Робота закладу дошкільної освіи і сім'ї з естетичного виховання дітей старшого дошкільного віку **26**
Горопаха Н., Гресь О. Теоретичні аспекти навчання старших дошкільників дослідженню природи **29**
Горопаха Н., Дякова О. Можливості розвитку самостійності дітей молодшого дошкільного віку у самообслуговуванні **30**
Горопаха Н., Прокопчук О. Роль різних видів ігор у формуванні мовленнєвої творчості дошкільників **32**
Горопаха Н., Собчук Д. Інноваційні методики виховання культури поведінки у дітей дошкільного віку за допомогою художнього слова **33**
Григор'єва Н. Актуальність виховання самостійності у дітей дошкільного віку засобами педагогіки М. Монтесоррі **36**
Гурський В., Венгловська І. Проблеми дошкільного виховання у педагоігчній спажщині Софії Русової **38**
Гурський В., Дрогомирецька О. Формування адаптивних здібностей молодших школярів з мовленєвими порушеннями **40**
Дарий Л. Проблемы педагогической практики и пути их решения **42**

Джеджера К., Буняк М. Експерементальне впровадження педагогічних умов реалізацції освітньої лінії «Мовлення дитини» у групі дітей молодшого дошкільного віку **44**

Джеджера К., Крушельницька Н. Формування педагоігчної культури батьків у малокомплектному закладі дошкільної освіти **46**

Дичківська І., Борсук О. Аналіз результатів дослідно-експерементальної робот з ролі дошкільного закладу та сім'ї у вихованні інтересу до людини у дітей старшого дошкільного віку **49**

Дичківська І., Зух Ю. Вплив мистецтва на екологічне виховання старших дошкільників **51**

Дичківська І., Мазур М. Формування сенсорно-пізнавальної компетенції у дітей старшого дошкільного віку засобами Монтессорі-педагогіки **53**

Дичківська І., Кобець Ю. Гра як засіб організації змістового спілкування дітей старшого дошкільного віку **55**

Дичківська І., Савчук М. Використання лепбуків у формуванні знань моделей соціальної поведінки старших дошкільників орієнтованих на освіту сталого розвитку **58**

Дичківська І., Прищепа Р. Виховання у дітей культури міжетнічних відносин у закладах дошкільної освіти **60**

Дичківська І., Розман М. Методи корекційного впливу з подолання загального недорозвитку мовлення **62**

Дичківська І., Чаплик Г. Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи з розвитку творчої уяви старших дошкільників у процесі підгтовки до начвання **64**

Дичківська І., Чумак О. Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи з формування дослідницької поведінки в старших дошкільників у процесі дитячого експерементування **66**

Дичківська І., Ярош Л. Створення еколого-розвивального середовища в ЗДО **68**

Донченко О. Педагогічні умови розвитку креативної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти **70**

Доманюк О. Особистісно-мотиваційний компонент готовності майбутніх вихователів до офрмування доброзичливості у дітей дошкільного віку **72**

Козлюк О., Беднарчук І. Спілкування з вихователем як засіб виховання гуманих почуттів дошкільників **74**

Козлюк О., Лозян Н. Моральне виховання дітей дошкільного віку в грі **77**
Козлюк О., Маманович В. Упровадження системи роботи з економічного виховання дітей для сталого розвитку в роботі ЗДО **78**
Козлюк О., Мощук К. Патріотичне виховання дітей старшого дошкільного віку засобами музейної педагогіки **81**
Козлюк О., Торчинська А. Проблема готовності майбутніх вихователів до майбутньої професійної діяльності **83**
Козлюк О., Шуляр О. Кінезітерапія та пальчикові ігри як засіб розвитку дрібної моторики у дітей з особливими освітніми потребами **84**
Козлюк О., Остапчук О. Педагогічна творчість у формуванні педагогічної культури батьків в умовах інклюзивної освіти **87**
Козлюк О., Ярмолчук І. Формування навичок соціальної взаємодії у дітей старшого дошкільного віку: практичний аспект **90**
Косарєва Г., Драгун Я. Корекційно відновлювальна робота з розвитку активного і пасивного словника у дошкільників з ринолалією **92**
Косарєва Г., Гаврилюк С. Проблема відновлення комунікативної функції при еферентній моторній афазії **94**
Косарєва Г., Гаєвська А. Застосування арт-терапії у корекції порушень мовлення дошкільників **96**
Косарєва Г., Коханевич А. Корекційно-відновлювальна робота при динамічній афазії **99**
Косарєва О., Виднічук З. Вплив сім'ї на формування соціального досвіду дітей старшого дошкільного віку **101**
Косарєва О., Степанець А. Особливості адаптації дітей раннього віку до умов ЗДО **103**
Кулаков Р., Вейна К. Діагностика мислительних операцій у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення III рівня **105**
Кулаков Р., Рацин М. Використання ТРВЗ у навчанні старших дошкільників образотворчої діяльності **108**
Кулаков Р., Серко В. Освітньо-виховні можливості народних прислів'їв як носіїв моральних норм поведінки людини **110**
Кулаков Р., Сосна К. До проблеми використання сюжетно-рольової гри для корекції заїкання дошкільників **111**
Кулаков Р., Сосновська Т. Особливості засвоєння звукової сторони мовлення дітьми старшого дошкільного віку **114**
Кулакова Л., Миронець Л. Психолого-педагогічні аспекти гуманного сімейного спілкування та його вплив на формування дитячої особистості **116**

Кулакова Л., Ткачук Л. Розвиток усного зв'язного мовлення старших дошкільників із порушенням зору **118**
Кулакова Л., Хомярчук Н. Особливості взаємодії логопеда з батьками, що виховують дитину з тяжкими порушеннями мовлення **120**
Кулакова Л., Цимбалюк М. Психологічні особливості прояву самооцінки у дітей дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення **123**
Кулакова Л., Щеглова І. Взаємозв'язок дислалії з проявами тривожності та страхів у дітей старшого дошкільного віку **126**
Маліновська Н., Глодовська І. Формування монологічної компетенції у дітей передшкільного віку засобами дидактичної картини **128**
Маліновська Н., Михалик А. Аудіювання як складова мовленнєвої компетенції **130**
Маліновська Н., Нездюр А. Формування діамонологічної компетенції старших дошкільників засобами моделювання **132**
Маліновська Н., Романюк Л. Дидактичні ігри у підготовці дітей до засвоєння грамоти **134**
Маліновська Н., Сорока Н. Розвиток пояснювального мовлення у старших дошкільників **136**
Марчук Г. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з соціальним довкіллям **139**
Мороз-Рекотова Л. Професійно-комунікакативна культура майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти як підґрунтя для формування «soft-skills» **141**

Назарець Л., Крук Л. Особливості вербального та невербального мовлення у дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ ІІІ рівня **144**
Назарець Л., Левчук О. Особливості імпресивного мовлення в дітей дошкільного віку із ЗНМ **146**
Назарець Л., Мартинюк І. Аналіз поведінкових реакцій у дітей молодшого шкільного віку **149**
Назарець Л. Носуленко У. Особливості організації корекційної роботи з дошкільниками із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення **152**
Ніколайчук Г., Оксенюк Н. Розуміння та сприймання поетичного тексту дітьми старшого дошкільного віку із ЗНМ ІІІ рівня **154**
Ніколайчук Г., Пахалюк Л. Розуміння казки – складна пізнавальна діяльність дітей дошкільного віку **156**

Ніколайчук Г., Попадюк Д. Особливості розуміння усних текстів дітьми старшого дошкільного віку із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення **158**

Ніколайчук Г., Синяк О. Теоретико-методичні аспекти розуміння прозового тексту дітьми дошкільного віку **160**

Ніколайчук Г., Сиротюк В. Описовий текст в композиційно-мовленнєвій структурі старших дошкільників **161**

Павлюк Т. Змістово-організаційні засади підготовки майбутніх логопедів до навчання математики школярів з порушеннями мовлення. **165**

Павлюк Т., Данчук О. Впровадження корекційно-розвивальної програми розвитку мовлення гіперактивних дітей-логопатів в умовах інклюзивної групи **168**

Павлюк Т., Кирилюк В. До проблеми формування мовленнєво-рухових навичок у дошкільників з порушеннями мовлення **170**

Павлюк Т., Ковалик К. До проблеми організації корекційно-педагогічної роботи зі старшими дошкільниками з дислалією **172**

Павлюк Т., Кутянська С. Формування уявлень дітей старшого дошкільного віку про форму і геометричні фігури з використанням логічних блоків З. Дьєнеша **173**

Павлюк Т., Мельничук Д. Історичні аспекти проблеми математичного розвитку дітей дошкільного віку **175**

Павлюк Т., Петришина Н. Небилиці як засіб навчання дошкільників елементів математики **177**

Павлюк Т., Стельмах І. До проблеми формування уявлень у дітей раннього віку про множину **180**

Павлюк Т., Ходоровська І. Педагогічні умови формування лічильних умінь та навичок у дітей старшого дошкільного віку з використанням мультфільмів **181**

Павлюк Т., Юсенко Н. Практичні аспекти проблеми формування просторових уявлень у дітей молодшого дошкільного віку **184**

Павлюк Т., Ярмолюк Л. До проблеми розвитку пам’яті у дітей дошкільного віку на заняттях з математики з використанням методики Домана **186**

Петрук Л. Моральне виховання дошкільників засобами українського фольклору **188**

Петрук Л., Боболович М. Ігри змагального характеру у формуванні вольових якостей у дітей старшого дошкільного віку **190**

Петрук Л., Будько К. Комплексний підхід до подолання ринолалії **193**
Петрук Л., Булачок Л. Художня література як засіб морального виховання дітей дошкілного віку **194**
Петрук Л., Войчук Т. Зміст корекційної роботи логопеда з дітьми з ринолалією в післяопераційний період **197**
Піонтковська Д., Костів А. Психологічні особливості страхів у дітей молодшого шкільного віку **199**
Рего Г. Організація освітнього процесу в закладах дошкільної освіти **201**
Руденко Н. Особливості виховання відповідальності у дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку **203**
Руденко Н., Бурчак К. Особливості формування у дітей дошкільного віку емоційно-ціннісного ставлення до довкілля засобами дидактичної гри **206**
Руденко Н., Гордійчук А. Особливості формування мовленнєвої активності дітей дошкільного віку засобами народної гри **208**
Руденко Н., Гордійчук А. Формування мовленнєвої активності у дітей з розладами аутичного спектра **210**
Руденко Н., Новак Г. Аналіз результатів діагностики особливостей соціалізації дітей старшого дошкільного віку **213**
Руденко Н., Ряба Н. Формування творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами гри драматизації **215**
Руденко Н., Сідельник Б. Творча гра як засіб формування доброти у дітей дошкільного віку **217**
Руденко Н., Хом'як К. Формування моральної свідомості дітей дошкільного віку засобами етичних бесід **220**
Семенова Н., Парфелюк Н. Формування гендерних відносин у дітей старшого дошкільного віку: теоретичний аспект **222**
Семеняко Ю. Методичні аспекти підготовки майбутніх вихователів до здійснення медіаосвітньої діяльності у закладі дошкільної освіти **225**
Сілкова Е., Крупко О. Впровадження методики виховання шанобливого ставлення до людей у дітей старшого дошкільного віку на засадах творчості В. Сухомлинського **228**
Созонюк О., Ковальчук І. Логопедична робота з розвитку пізнавальної діяльності дітей шостого року життя із загальним недорозвитком мовлення **230**
Созонюк О., Кравчук У. Особливості уваги у дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення **232**
Степанова О. Компетентнісний підхід до професійної підготовки майбутніх логопедів зі спецметодики початкового навчання української мови **234**

Степанова О., Александрук О. Формування комунікативної компетенції у дітей старшого дошкільного віку **237**
Степанова О., Гнатюк О. Корекція комунікативної сфери дітей із ЗНМ **239**
Степанова О., Грицай К. Збагачення словникового запасу молодших школярів із ЗНМ засобами суфіксально-іменникового словотвору **241**
Степанова О., Давидюк І. Методика збагачення словника експресивною лексикою дітей старшого дошкільного віку із порушеннями мовлення **244**
Степанова О., Дмитрук І. Діагностика стану сформованості старших дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення до навчання в школі **246**
Степанова О., Мирончук О. Ігрова діяльність як один із важливих компонентів розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення **248**
Фасолько Т. Використання методів активного навчання у професійній підготовці фахівців для дошкільної освіти **251**
Федорова Н., Воробйова В. Розвиток комунікативних навичок дітей із загальним недорозвиненням мовлення **253**
Федорова Н., Іванова І. Формування зв'язного мовлення у дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку засобами художніх творів **256**
Федорова Н., Колошва А. Використання логоритміки на корекційних заняттях із дітьми **259**
Федорова Н., Кошмак Т. Педагогічні аспекти розвитку словника дітей дошкільного віку **261**
Федорова Н., Лещук Л. Формування уявлень про батьківщину як складова патріотичного виховання дошкільників **263**
Федорова Н., Шевцова І. Особливості просодичної сторони мовлення при дизартрії у дітей старшого дошкільного віку **265**
Шадюк О., Коськовецька М. Робота закладу дошкільної освіти з сім'єю щодо виховання любові до рідних **268**
Шадюк О., Максимчук М. Ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з правилами безпечної поведінки **270**
Шадюк О., Петріна І. Виховання морально-вольових якостей у дітей дошкільного віку. **273**
Шадюк О., Яковець О. Виховання дітей дошкільного віку на традиціях українського народу **274**

Шевчук К., Чурило Т. Особливості, функції та структура педагогічного спілкування **276**
Щербакова К., Щербакова Н. Проблема партнерських взаємин педагога з батьками і дітьми з особливими потребами в навчанні **278**
Юрчук О., Дениско Я. Виховання вольових якостей у спортивних іграх у дітей старшого дошкільного віку **280**
Юрчук О., Дорош І. Здоров'яформуючі заходи в ЗДО як засіб оптимізації психофізичного розвитку дітей 5-6 років **282**
Юрчук О., Ільчук Д. Формування безконфліктних стратегій взаємодії у вихованців ЗДО **284**
Юрчук О., Кляпчук Ю. Ігрова діяльність в руховому режимі старших дошкільників як засіб формування культури особистості **287**
Юрчук О., Ковалевич О. Методика застосування засобів туризму у фізичному вихованні дітей 6-7 років у ЗДО **289**
Юрчук О., Новак І. Здоровий спосіб життя майбутніх вихователів під час навчання у ЗВО **292**
Янцур Л., Віжевська К. Педагогічні умови використання технології навчання старших дошкільників ілюстративному малюванню **294**
Янцур Л., Голубнюк К. Робота з обдарованими дітьми в сучасних закладах дошкільної освіти (на матеріалі образотворчої діяльності) **297**
Янцур Л., Голубнюк Г. Виховання у старших дошкільників інтересу до різних видів візуального мистецтва **299**
Янцур Л., Косік О. Особливості організації образотворчої діяльності в групах зі змішаним віковим складом дітей **301**
Янцур Л., Лотоцька І. Організації мистецької діяльності дошкільників на засадах інтеграції **304**
Фоміна Д. Партнерство сім'ї та вихователів інклюзивної групи як основа формування педагогічної культури батьків **306**

Козлюк Ольга
к.пед. н., доцент, доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т. І.,
Лозян Наталія
Здобувач другого рівня вищої освіти
Рівненський державний гуманітарний університет

МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ГРІ

Моральність здавна вважалась головною чеснотою людини та всіляко заохочувалась. Велику увага моральному вихованню надається в Законі України «Про дошкільну освіту», Базовому компоненті дошкільної освіти та діючих програмах виховання та навчання дітей дошкільного віку. Слід зазначити, що погляди на моральне виховання дітей дошкільного віку протягом становлення дошкільної освіти як науки зазнавали значних змін. Відомо, що у грі розкривається духовний світ дитини, рівень її морального розвитку. Тому,

Моральність особистості є наслідком таких морально-вольових якостей, як самостійність, організованість, цілеспрямованість, наполегливість, дисциплінованість, сміливість (Поніманська Т.І., 2015).

Є підстави вважати, що основою морального виховання дітей дошкільного віку є ігрова діяльність. Разом з тим, дослідження науковців (Л. Артемова, Л. Божович, О. Дробницький, Т. Поніманська та ін.), доводять, що практично будь-яка діяльність має моральне спрямування, а особливо ігрова, яка, на нашу думку, володіє широкими виховними можливостями.

Загальновідомо, що гра, як провідна діяльність дітей дошкільного віку є універсальним засобом виховання моральних почуттів дошкільників оскільки відповідає потребам та інтересам дітей цієї вікової категорії. За допомогою ігрової діяльності діти навчаються спілкуватися, у них розвиваються моральні якості.

У процесі ігрової діяльності, дитина активно пізнає довкілля, стосунки між людьми, правила і норми поведінки, себе, свої можливості, усвідомлює свої зв'язки з іншими. Краще всього проявляються індивідуальні особливості і взаємовідносини у дітей.

Згідно з поглядами науковців у галузі дошкільної освіти, гра в освітньому процесі сучасного закладу дошкільної освіти використовується як засіб для виховання моральних уявлень і почуттів, розвитку самостійності, ініціативи, відповідальності.

У процесі гри дошкільник, без прямих впливів з боку вихователя, засвоює норми людських взаємин, моральні цінності. Гра показує дитині, що слід рахуватися з іншими (вона не відбудеться, якщо діти не можуть узгодити свої

дії), розвиває моральні почуття та показує рівень їх сформованості на момент ігрової діяльності. Саме у грі дитина реалізує свою потребу у спілкуванні з однолітками, що формує колективістські якості. Проте вихователь повинен керувати ігровою діяльність, контролювати її процес та постійно діагностувати розвиненість моральних почуттів, якостей дітей (Моральне виховання у грі).

У контексті нашого дослідження заслуговує на увагу твердження І. Беха, що доцільно організована за змістом і формою ігрова діяльність «має високий виховний потенціал: вводить особистість у простір світоглядних ідей, формує соціальні настанови й ціннісні орієнтації, гуманістичну спрямованість особистості, її духовні та матеріальні потреби, ознайомлює зі зразками моральної поведінки, формами спільної діяльності та спілкування особистості з колективом» (Бех І.Д., 2003, с.44).

Відтак, у грі розкривається духовний світ дитини, рівень її морального розвитку. Тому, виокремлення проблеми морального виховання сучасних дошкільнят через гру, дасть можливість глибоко осмислити шляхи , можливості та специфіку педагогічної роботи із дітьми у закладі дошкільної освіти.

Отже, гра виконує одну із головних функцій у розумовому, естетичному, фізичному та моральному розвитку дитини. Вона є невід'ємною частиною в житті дошкільника, і в залежності від того, як вихователь спрямує гру, які ігрові технології використає – залежить моральний розвиток особистості.

Література:

1. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади: Навч.-метод. видання. К.: Либідь, 2003. 280 с.

2. Моральне виховання у грі: веб-сайт. URL: https://naurok.com.ua/moralne-vihovannya-u-gri-informaciya-131264.html (дата звернення: 05.10.2020).

3. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка. Київ: Академвидав, 2015. 448с.

Козлюк Ольга,
к. пед. н.,доцент, доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.,
Маманович Вікторія
Здобувач другого рівня вищої освіти
Рівненський державний гуманітарний університет